Ліцей с. Вищеольчедаїв
Мурованокуриловецької селищної ради
Вінницької області

СХВАЛЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
від «28» серпня 2026 року № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора ліцею с. Вищеольчедаїв
№ 101 від 01 вересня 2026 року

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї с. Вищеольчедаїв Мурованокуриловецької селищної ради Вінницької області

с. Вищеольчедаїв
2026

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї с. Вищеольчедаїв Мурованокуриловецької селищної ради Вінницької області

Розділ І. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає організаційні та правові засади функціонування комплексної системи запобігання та протидії насильству й жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї с. Вищеольчедаїв Мурованокуриловецької селищної ради Вінницької області (далі – Ліцей), порядок здійснення профілактичної роботи, організації взаємодії учасників освітнього процесу, своєчасного виявлення, повідомлення та реагування на випадки насильства, застосування заходів виховного впливу, психологічної та соціально-педагогічної підтримки, а також забезпечення безпечного, інклюзивного та психологічно комфортного освітнього середовища.

1.2. Положення є локальним нормативним актом Ліцею, що встановлює єдині стандарти та підходи до організації роботи із запобігання і протидії насильству, визначає напрями діяльності, механізми взаємодії та персональну відповідальність учасників освітнього процесу в межах компетенції закладу освіти.

1.3. Дія цього Положення поширюється на здобувачів освіти, педагогічних працівників, адміністрацію, обслуговуючий персонал, батьків (інших законних представників) здобувачів освіти, а також будь-яких інших осіб, які тимчасово або постійно перебувають на території Ліцею чи залучаються до участі в освітньому процесі.

1.4. Положення застосовується під час організації роботи щодо запобігання та протидії будь-яким проявам насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема:

- фізичному насильству;
- психологічному насильству;
- економічному насильству;
- сексуальному насильству;
- булінгу (цькуванню), у тому числі кібербулінгу (із застосуванням електронних комунікацій);
- кібернасильству в усіх його формах;
- дискримінації за будь-якими ознаками (раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать, етнічне та соціальне походження, майновий стан, стан здоров'я, мовні чи інші ознаки);
- приниженню честі, гідності та ділової репутації;
- переслідуванню (стакінгу);
- домашньому насильству (в межах повноважень закладу освіти);
- іншим проявам насильницької та девіантної поведінки.

1.5. Головною метою цього Положення є створення та забезпечення функціонування у Ліцеї ефективної, дієвої системи запобігання та протидії насильству й жорстокому поводженню з дітьми, захист прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти, формування безпечного освітнього середовища, своєчасне реагування на випадки насильства, надання всебічної допомоги постраждалим особам, запобігання повторному вчиненню насильства та виховання культури ненасильницького спілкування й толерантності.

1.6. Основними завданнями цього Положення є:

1.6.1. Створення, розвиток та підтримання безпечного, інклюзивного і психологічно комфортного освітнього середовища.

1.6.2. Організація системної, планової та профілактичної роботи щодо попередження насильства і жорстокого поводження з дітьми.

1.6.3. Формування в усіх учасників освітнього процесу стійкої культури поваги до прав і свобод людини, принципу нульової толерантності до будь-яких проявів насильства, взаємної відповідальності та підтримки.

1.6.4. Забезпечення раннього виявлення факторів ризику, передумов, прихованих ознак насильства та жорстокого поводження з дітьми.

1.6.5. Запровадження чіткого, доступного та прозорого механізму подання повідомлень про можливі випадки насильства або загрозу його вчинення.

1.6.6. Організація невідкладного, своєчасного та адекватного реагування на кожне надходження інформації про випадки насильства.

1.6.7. Чітке визначення алгоритмів міжвідомчої та внутрішньої взаємодії Ліцею із суб'єктами реагування (службами у справах дітей, ювенальною превенцією, центрами соціальних служб, закладами охорони здоров'я тощо).

1.6.8. Гарантування надання кваліфікованої психологічної, соціально-педагогічної, правової та іншої необхідної допомоги постраждалим особам.

1.6.9. Визначення справедливого та обґрунтованого порядку застосування заходів виховного впливу щодо осіб, які вчинили насильство.

1.6.10. Здійснення постійного моніторингу, аналізу та оцінки ефективності реалізації заходів із запобігання і протидії насильству.

1.7. Діяльність Ліцею щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми базується на таких основоположних принципах:

- забезпечення найкращих інтересів дитини у будь-якій ситуації;

- пріоритет прав, свобод і законних інтересів здобувачів освіти;
- верховенство права та неухильне дотримання законності;
- повага до честі, гідності, фізичного і психічного здоров'я кожної людини;
- недискримінація та рівність прав усіх учасників освітнього процесу;
- забезпечення невід'ємного права дитини бути вислуханою, висловлювати власну думку відповідно до її віку та рівня зрілості;
- суворе дотримання конфіденційності, захисту персональних даних та таємниці листування/звернень;
- оперативність і своєчасність реагування на сигнали тривоги;
- недопущення повторної травматизації (віктимізації) постраждалих осіб;
- партнерська взаємодія Ліцею із сім'єю, органами місцевого самоврядування, поліцією, службами у справах дітей та іншими інституціями;
- особистісно орієнтований підхід до кожної дитини з урахуванням її індивідуальних особливостей;
- розвиток соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- невідворотність реагування на кожен зафіксований факт насильства чи булінгу.

Розділ ІІ. Нормативно-правова база

2.1. Це Положення розроблено на підставі Конституції України, чинних законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України та інших нормативно-правових актів у сфері забезпечення прав дитини та охорони дитинства.

2.2. Правову основу Положення становлять:

- Конституція України;

- Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року;

- Закон України «Про освіту»;

- Закон України «Про повну загальну середню освіту»;

- Закон України «Про охорону дитинства»;

- Закон України «Про соціальні послуги»;

- Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»;

- Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»;

- Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;

- Постанова Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»;

- Постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»;

- Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 року № 585 «Про затвердження Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження»;

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961);

- Наказ МОН України від 22 травня 2018 року № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України»;

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961 «Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу».

2.3. У разі внесення змін до чинного законодавства України або прийняття нових нормативно-правових актів, адміністрація Ліцею зобов'язана своєчасно внести відповідні зміни та доповнення до цього Положення.

Розділ ІІІ. Терміни та визначення

3.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених чинним законодавством України у сфері освіти та захисту прав дітей. Зокрема:

- ***Булінг (цькування)*** – діяння (дія або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій (кібербулінг), що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої дитини або такою дитиною стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.
- ***Систематичність булінгу*** – вчинення діянь (насильства) стосовно дитини два і більше разів протягом дванадцяти місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок або з дня його фактичного вчинення.

- ***Кривдник*** – учасник освітнього процесу (здобувач освіти, працівник закладу чи інша особа), який вчинив насильство, булінг чи жорстоке поводження стосовно іншої особи.
- ***Постраждала особа (потерпілий)*** – учасник освітнього процесу, стосовно якого було вчинено насильство або жорстоке поводження.
- ***Свідок*** – особа, яка стала безпосереднім очевидцем випадку насильства або якій достовірно відомі будь-які факти чи обставини, що стосуються цього випадку.
- ***Кібернасильство/кібербулінг*** – цькування, переслідування, залякування та інші форми агресії із використанням цифрових технологій, мобільних телефонів, соціальних мереж, месенджерів тощо.

Проявами, які можуть свідчити про випадок насильства, зокрема, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження); суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття;
- вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення інформації сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- фото-, відео- та аудіоматеріали образливого змісту, фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- поширення інформації з метою заподіяння шкоди.

Про наявність ознак насильства може свідчити вчинення будь-якого умисного діяння, що вчиняється всупереч волі, бажання, без згоди постраждалої особи та порушує її права, свободи, законні інтереси та/або перешкоджає

виконанню нею визначених законодавством обов'язків, зокрема:

- позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх та інших послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, поширення фото-, відео- та аудіоматеріалів знущань, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка небажана форма вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток, фото-, відео- та аудіо- матеріалів сексуального (інтимного) змісту;
- будь-які небажані фізичні дії, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

Розділ IV. Організація системи запобігання та протидії насильству

4.1. Система запобігання та протидії насильству у Ліцеї функціонує безперервно і є невіддільною складовою загальної управлінської та виховної діяльності закладу.

4.2. Планування та організація профілактичної роботи:

4.2.1. Заходи із запобігання насильству обов'язково включаються до річного плану роботи Ліцею, комплексного плану виховної роботи, планів роботи практичного психолога, соціального педагога, класних керівників, а також органів учнівського самоврядування.

4.2.2. На початку кожного навчального року керівник Ліцею затверджує персональний склад комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми.

4.3. Інформаційно-просвітницька робота та просвіта учасників освітнього процесу:

4.3.1. Ліцей забезпечує постійне та публічне інформування здобувачів освіти, їхніх батьків та працівників щодо їхніх прав, способів звернення та алгоритмів реагування на насильство.

4.3.2. Інформаційні матеріали, номери «гарячих ліній», контакти служб підтримки та копії цього Положення розміщуються на офіційному вебсайті Ліцею, на спеціальних інформаційних стендах у фойє та класних кабінетах. 4.3.3. Регулярно проводяться тематичні тренінги, лекції, години психолога, круглі столи, просвітницькі заходи за участю ювенальної превенції, служб у справах дітей та медичних працівників.

4.4. Способи подання повідомлень про можливі випадки насильства:

Ліцей гарантує доступність та безперебійне функціонування різноманітних каналів інформування:

- ***усна заява*** (особисте звернення до директора, заступника, практичного психолога, класного керівника чи будь-якого вчителя);
- ***письмова заява*** (подається на ім'я керівника Ліцею);
- ***телефонний зв'язок*** (через мобільні номери класних керівників та адміністрації);
- ***електронна пошта*** (надсилання звернень на офіційну електронну адресу Ліцею);
- ***спеціальна скринька довіри*** (розташована в доступному, захищеному від сторонніх очей місці на території закладу для паперових повідомлень та анонімних записок);
- ***анонімне звернення*** – кожна особа має право на анонімне повідомлення. Відсутність персональних даних заявника не є законною підставою для відмови в реєстрації чи розгляді повідомлення, якщо викладені факти містять конкретні обставини події.

Розділ V. Повноваження та відповідальність учасників освітнього процесу

5.1. ***Усі учасники освітнього процесу зобов'язані*** неухильно дотримуватися вимог цього Положення, сприяти створенню безпечної атмосфери та не допускати жодних проявів агресії чи дискримінації.

5.2. ***Директор Ліцею:***

- Затверджує це Положення, контролює його дотримання та забезпечує ресурсні можливості для його реалізації.
- Здійснює загальне керівництво системою запобігання та протидії насильству.
- Визначає відповідальних осіб за прийом, реєстрацію та облік вхідних повідомлень про можливі випадки насильства.
- Створює Комісію з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми.
- Забезпечує невідкладний розгляд отриманих заяв, організацію розслідування та прийняття рішень у строки, встановлені законодавством.
- Організовує міжвідомчу взаємодію з поліцією, службою у справах дітей, центрами соціальних служб.
- Гарантує збереження конфіденційності та захист персональних даних учасників інциденту.

5.3. ***Заступник директора з навчально-виховної роботи:***

- Координує роботу педагогічного колективу щодо профілактики правопорушень та насильства.
- Контролює виконання річного плану заходів із безпеки освітнього середовища.
- Надає методичну допомогу класним керівникам у роботі з девіантними підлітками та їхніми родинами.

5.4. ***Педагогічні працівники та класні керівники:***

- Забезпечують психологічний комфорт і фізичну безпеку учнів під час уроків, перерв та позакласних заходів.
- Постійно спостерігають за міжособистісними стосунками в дитячому колективі, виявляють ранні ознаки тривожності чи булінгу.
- У разі виявлення ознак насильства зобов'язані негайно втрутитися, припинити небезпечні дії та повідомити керівника Ліцею.
- Проводять роз'яснювальну та виховну роботу з учнями та батьками.

5.5. ***Практичний психолог:***

- Здійснює психологічну діагностику клімату в колективі, виявляє групи ризику та приховані конфлікти.
- Надає екстрену та планову психологічну допомогу постраждалим дітям.
- Проводить корекційно-відновлювальну роботу з особами, які вчинили насильство (кривдниками), з метою зміни їхньої поведінки.
- Надає консультації педагогам і батькам з питань психології дитячого віку та ненасильницького виховання.

5.6. ***Здобувачі освіти:***

- Мають право на навчання в безпечних умовах, повагу до власної честі та гідності, захист від будь-яких видів насильства.
- Мають право вільно та конфіденційно звертатися до адміністрації, психолога чи вчителів із повідомленнями про насильство.
- Зобов'язані поважати права та інтереси інших учнів, дотримуватися правил поведінки, не допускати образ, цькування чи насильства.
- Зобов'язані невідкладно повідомляти дорослих (вчителів, батьків, керівництво) про відомі їм факти насильства щодо інших учнів.

5.7. ***Батьки або інші законні представники здобувачів освіти:***

- Мають право отримувати повну інформацію про заходи безпеки в Ліцеї, звертатися зі скаргами та заявами щодо захисту прав дитини, отримувати психологічну підтримку.
- Зобов'язані виховувати у дітей повагу до людської гідності, толерантність та навички ненасильницького вирішення конфліктів.
- Зобов'язані співпрацювати з адміністрацією Ліцею, педагогами та психологами у разі виникнення конфліктних ситуацій за участю їхніх дітей, виконувати рекомендації та рішення закладу щодо корекційної роботи.

5.8. ***Відповідальність:*** Особи, винні у вчиненні насильства, булінгу, приховуванні відомих їм фактів насильства, несвоєчасному реагуванні або порушенні прав дитини,

несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність відповідно до законів України.

Розділ VI. Порядок повідомлення та реагування на випадки насильства

6.1. Підставою для початку процедури реагування ***є будь-яке повідомлення***, що надійшло до Ліцею усно, письмово чи в електронній формі від дитини, батьків, працівників закладу, свідків або в результаті самостійного виявлення педагогами ознак насильства. Повідомлення подається у разі:

- Безпосереднього виявлення проявів або ознак насильства.
- Отримання інформації про можливий випадок насильства.
- Звернення дитини, яка постраждала від насильства.
- Повідомлення свідка.
- Виявлення обставин, що можуть свідчити про загрозу життю, здоров'ю, безпеці, правам або законним інтересам дитини.
- Виникнення обґрунтованої підозри щодо можливого насильства або жорстокого поводження з дитиною.

6.2. ***Алгоритм дій працівника Ліцею у разі виявлення безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини.***

Відповідно до оновлених норм діє чіткий протокол «першого контакту»: будь-який працівник закладу, який став свідком або отримав скаргу, зобов'язаний вчинити дії, визначені абзацами першим і четвертим частини третьої статті 10-1 Закону України «Про охорону дитинства», зокрема:

1. Негайно припинити протиправні дії (насильство) власними силами в межах своєї компетенції.
2. Вжити невідкладних заходів для фізичної ізоляції постраждалої дитини від кривдника та забезпечення її безпеки.
3. За потреби негайно надати домедичну допомогу або звернутися до сестри медичної.
4. У разі загрози життю чи серйозного травмування – невідкладно викликати бригаду екстреної медичної допомоги (103) та/або підрозділ Національної поліції України (102).
5. Негайно, у найкоротший термін, сповістити керівника Ліцею про ситуацію, що склалася.
6. Повідомити принаймні одного з батьків (або законних представників) постраждалої дитини та дитини, яка вчинила насильство, за винятком випадків, коли таке повідомлення може створити додаткову загрозу життю чи здоров'ю дитини або коли безпосередніми кривдниками є самі батьки (у такому разі негайно інформуються служба у справах дітей та поліція).

6.3. Здобувач освіти може повідомити про можливий випадок насильства керівника закладу освіти, заступника директора, класного керівника, практичного психолога, педагогічного працівника, іншу особу, якій він довіряє або через будь-який визначений закладом освіти канал повідомлення.

6.4. Працівник, до якого звернувся здобувач освіти, зобов'язаний прийняти повідомлення, забезпечити безпеку дитини та невідкладно передати інформацію керівнику закладу освіти.

6.5. Дитина не зобов'язана самостійно доводити факт насильства, визначати його вид або надавати повний опис усіх обставин події.

6.6. Якщо у вчиненні насильства або жорстокого поводження з дитиною підозрюється керівник закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу освіти, відповідному органу управління освітою, якому підпорядковується заклад освіти.

6.7. Засновник або відповідний орган управління освітою після отримання такого повідомлення забезпечує виконання дій та функцій, покладених законодавством на керівника закладу освіти. Такий окремий порядок застосовується для усунення конфлікту інтересів.

6.8. ***Працівники закладу освіти не мають права:***

- відмовляти у прийнятті повідомлення, вимагати від заявника попереднього підтвердження або доказування факту насильства;

- переконувати заявника відмовитися від повідомлення, приховувати або не передавати керівнику отриману інформацію;

- розголошувати інформацію про дитину, заявника або обставини випадку особам, які не залучені до його розгляду;

- самостійно встановлювати юридичний факт булінгу;

- примушувати дитину до примирення з особою, яка могла вчинити насильство.

6.9. **Факт булінгу встановлюється виключно рішенням суду, що набрало законної сили. Приймання повідомлення та реагування на можливе насильство не залежать від наявності такого рішення.**

6.10. ***Порядок розгляду повідомлень:***

6.10.1. Керівник Ліцею зобов'язаний зареєстроване повідомлення передати на розгляд Комісії у день його надходження. Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час, його реєстрація здійснюється у перший наступний робочий день.

6.10.2. Реєстрація та облік повідомлень ведуться у паперовій та/або електронній формі у спосіб, визначений закладом освіти. Керівник закладу освіти наказом визначає особу, відповідальну за реєстрацію та облік повідомлень. Доступ до повідомлень і журналу їх реєстрації мають керівник закладу освіти, визначена ним відповідальна особа та інші особи лише в межах повноважень, установлених законодавством. Працівники, яким стала відома інформація про можливий випадок насильства, зобов'язані не допускати її розголошення, крім передання відомостей уповноваженим органам, батькам або іншим законним представникам та особам, залученим до реагування відповідно до законодавства.

6.10.3. ***Дії керівника в разі виявлення ознак насильства***

У разі виявлення ознак насильства керівник закладу освіти невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин із часу їх виявлення, зобов'язаний:

- вжити заходів для припинення насильства;

- забезпечити безпеку постраждалої особи та унеможливити повторне вчинення насильства;

- повідомити батьків або інших законних представників постраждалої дитини та дитини, яка вчинила насильство, крім випадків, коли кривдниками дитини є її батьки;

- письмово повідомити уповноважений підрозділ органу Національної поліції України;

- письмово повідомити службу у справах дітей за місцем розташування закладу освіти;

- одночасно поінформувати територіальний орган Національної соціальної сервісної служби України та Державну службу України у справах дітей;

- за потреби викликати бригаду екстреної медичної допомоги;

- організувати надання постраждалій дитині первинної психологічної та соціально-педагогічної підтримки;

- забезпечити збереження наявних матеріалів, які можуть стосуватися випадку насильства, без їх поширення серед сторонніх осіб;

- не пізніше ніж протягом трьох робочих днів із дня отримання повідомлення скликати засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми;

- передати членам комісії необхідну інформацію з дотриманням вимог конфіденційності.

6.10.4. ***Дії за відсутності встановлених ознак насильства***

Якщо під час первинного розгляду повідомлення не виявлено ознак насильства, інформація, викладена в повідомленні, підлягає аналізу щодо наявності ризиків його виникнення. За результатами такого аналізу керівник закладу освіти:

- визначає фактори, що можуть створювати загрозу безпеці дитини;

- за потреби організовує профілактичний супровід ситуації;

- доручає практичному психологу в межах посадових обов'язків надати необхідну підтримку;

- забезпечує проведення профілактичної роботи з учасниками освітнього процесу;

- визначає заходи щодо усунення або зменшення виявлених ризиків;

- забезпечує контроль за зміною ситуації.

Відсутність установлених ознак насильства не є підставою для ігнорування повідомлення або припинення профілактичної роботи.

6.10.5. ***Реагування у разі підозри щодо керівника закладу освіти***

Якщо повідомлення стосується можливого вчинення насильства керівником закладу освіти, повноваження щодо його розгляду та організації реагування здійснює засновник закладу освіти або відповідний орган управління освітою, якому підпорядковується заклад освіти. Працівники закладу освіти передають таке повідомлення безпосередньо засновнику або відповідному органу управління освітою та не передають його керівнику, щодо якого висловлено підозру, якщо це може вплинути на безпеку дитини, збереження інформації або об'єктивність розгляду.

6.10.6. ***Реагування на ознаки домашнього насильства***

У разі виявлення ознак домашнього насильства керівник і працівники закладу освіти діють відповідно до законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству. Якщо батьки або інші законні представники можуть бути причетними до насильства щодо дитини, їх не повідомляють про звернення та вжиті заходи до узгодження подальших дій зі службою у справах дітей та органами Національної поліції України, якщо таке повідомлення може створити додаткову загрозу для дитини або перешкодити її захисту.

6.10.7. ***Забезпечення участі та права дитини бути вислуханою***

Під час реагування на випадок насильства дитині забезпечується право висловити свою позицію відповідно до її віку та рівня зрілості. Спілкування з дитиною

проводиться у безпечних умовах, доброзичливо, без залякування, тиску, звинувачення, навідних запитань і примушування до неодноразового повторення розповіді про подію. Дитина може:

-надати усне пояснення;

-надати інформацію у письмовій формі;

- відмовитися відповідати на окремі запитання;

- отримати підтримку практичного психолога;

- бути вислуханою у присутності батьків або їхніх представників.

За письмовою згодою батьків або інших законних представників вислуховування дитини може проводитися без їхньої участі. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції фіксуються в матеріалах розгляду.

6.10.8. ***Психологічна та соціально-педагогічна підтримка***

Заклад освіти забезпечує можливість отримання психологічної та соціально педагогічної підтримки в межах своїх повноважень:

- постраждалої дитини;

- дитини, яка вчинила або могла вчинити насильство;

- дітей, які стали свідками насильства;

- інших учасників освітнього процесу, які потребують допомоги.

Підтримка здійснюється практичним психологом у межах його посадових обов'язків із залученням батьків або інших законних представників дитини та, за потреби, фахівців інших установ і служб. Заходи підтримки мають відповідати найкращим інтересам кожної дитини, не завдавати додаткової шкоди та не призводити до повторної травматизації.

6.10.9. ***Заборона примусового примирення***

Примирення між постраждалою особою та особою, яка вчинила або могла вчинити насильство, не може бути обов'язковою умовою врегулювання ситуації. Заходи, спрямовані на примирення сторін, допускаються виключно:

- за добровільною згодою постраждалої дитини та її батьків або інших законних представників;

- за відсутності ризику повторного насильства або заподіяння іншої шкоди;

- з урахуванням висновку практичного психолога за його наявності.

Відмова постраждалої дитини або її законних представників від примирення не може спричиняти негативних наслідків для дитини.

6.10.10. ***Документування реагування***

Керівник закладу освіти забезпечує документування всіх рішень і дій, здійснених під час реагування на повідомлення. До матеріалів розгляду можуть включатися:

- зареєстроване повідомлення;

- документи про вжиті невідкладні заходи;

- копії повідомлень, надісланих уповноваженим органам;

- письмові пояснення;

- інформація про вислуховування дитини;

- протоколи та рішення комісії;

- визначені заходи захисту, підтримки й виховного впливу;

- відомості про виконання та результати таких заходів;

- інші документи, необхідні для підтвердження вжитих дій.

Документи оформлюються та зберігаються з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних і конфіденційність інформації.

6.10.11. ***Контроль за виконанням заходів***

Керівник закладу освіти організовує контроль за виконанням заходів, визначених за результатами розгляду випадку. Контроль передбачає:

- перевірку фактичного припинення насильства;

- оцінювання безпеки та стану постраждалої дитини;

- перевірку надання визначеної психологічної, соціально-педагогічної та іншої допомоги;

- контроль за виконанням заходів виховного впливу;

- відстеження ризику повторного насильства;

- коригування заходів, якщо вони не забезпечують очікуваного результату;

Контроль здійснюється до усунення загрози повторного насильства та завершення визначених заходів підтримки.

6.10.12. ***Завершення реагування***

Реагування на випадок може вважатися завершеним після:

- виконання заходів щодо припинення насильства;

- усунення або мінімізації ризику його повторення;

- надання необхідної допомоги постраждалій дитині та іншим залученим особам;

- виконання рішення комісії;

- оцінювання результативності застосованих заходів;

- належного оформлення матеріалів розгляду;

Завершення реагування не припиняє обов’язку закладу освіти здійснювати профілактичну роботу та спостерігати за безпечністю освітнього середовища.

6.10.13. ***Застосування заходів виховного впливу***

Система запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в закладі освіти створюється керівником закладу освіти відповідно до Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658.

До осіб, які вчинили насильство або булінг, застосовуються заходи виховного впливу, спрямовані на усвідомлення протиправності своєї поведінки, корекцію цінностей та вироблення навичок екологічного спілкування.

Заходи виховного впливу включають: індивідуальні корекційні заняття з практичним психологом, бесіди з адміністрацією, залучення до позитивних соціальних проєктів та волонтерської діяльності у межах класу/ліцею, обов'язкову роботу з батьками щодо зміни стилю сімейного виховання.

Розділ VII. Комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

7.1. З метою забезпечення своєчасного, об’єктивного та неупередженого розгляду повідомлень про можливі випадки насильства та/або жорстокого поводження з дітьми у закладі освіти створюється Комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі – Комісія).

7.2. Комісія є постійно діючим колегіальним дорадчим органом закладу освіти.

7.3. Комісія здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України, цього Положення та інших нормативно-правових актів.

7.4. Метою діяльності Комісії є забезпечення найкращих інтересів дитини, розгляд обставин можливого випадку насильства, визначення необхідних заходів захисту, психологічної та соціально-педагогічної підтримки, заходів виховного впливу, а також запобігання повторним випадкам насильства.

7.5. Основними завданнями Комісії є:

- розгляд повідомлень про можливі випадки насильства;

- аналіз обставин кожного випадку;

- оцінювання ризиків для життя, здоров’я та безпеки дитини;

- визначення потреб постраждалої дитини;

- визначення заходів психологічної, соціально-педагогічної та іншої підтримки;

- визначення комплексу заходів виховного впливу;

- визначення заходів щодо недопущення повторного насильства;

- здійснення моніторингу виконання прийнятих рішень;

7.6. Персональний склад Комісії затверджується наказом керівника закладу освіти.

7.7. Організація роботи Комісії

7.7.1. Засідання Комісії скликається керівником закладу освіти не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення про можливий випадок насильства.

7.7.2. Засідання Комісії проводиться за наявності кворуму.

7.7.3. Члени Комісії зобов’язані забезпечувати конфіденційність інформації, що стала їм відома під час виконання своїх повноважень.

7.7.4. Під час засідання Комісії секретар веде протокол за формою згідно з додатком 1 до Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року №1513(додаток 3 Положення).

7.8. Комісія має право:

- аналізувати обставини випадку;

- заслуховувати пояснення учасників освітнього процесу;

- отримувати необхідну інформацію від працівників закладу освіти;

- визначати потребу у залученні інших спеціалістів;

- визначати заходи психологічної підтримки;

- визначати заходи виховного впливу;

- рекомендувати проходження спеціалізованих програм;

- визначати заходи профілактичної роботи;

- здійснювати моніторинг виконання власних рішень.

7.9. Під час розгляду випадку Комісія забезпечує право дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості.

7.10. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції підлягають обов’язковому документуванню за формою згідно з додатком 2 до цього Положення.

7.11. За результатами розгляду Комісія приймає рішення, яке оформлюється протоколом.

7.12. За результатами розгляду випадку Комісія приймає рішення, яке оформлюється за формою згідно з додатком 1 до цього Положення.

7.13. На підставі рішення Комісії за потреби складається План заходів за результатами розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною за формою згідно з додатком 3 до цього Положення. У Плані визначаються конкретні заходи допомоги, психологічної та соціально-педагогічної підтримки, виховного впливу, відповідальні особи, строки виконання та очікувані результати.

7.14. Рішення Комісії приймається з обов’язковим дотриманням принципу найкращих інтересів дитини.

7.15**. Комісія не встановлює факт булінгу (цькування). Факт булінгу встановлюється виключно рішенням суду, що набрало законної сили.**

7.16. Діяльність Комісії спрямована виключно на:

- захист прав та найкращих інтересів дитини;

- забезпечення безпечного освітнього середовища;

- організацію психологічної та соціально-педагогічної підтримки;

- визначення комплексу заходів виховного впливу;

- недопущення повторних випадків насильства;

7.17. Документи Комісії зберігаються відповідно до вимог законодавства про діловодство, архівну справу та захист персональних даних.

Розділ VIII. Прикінцеві положення

8.1. Це Положення ухвалюється педагогічною радою Ліцею, схвалюється спільнотою батьків та учнівського самоврядування і затверджується наказом директора Ліцею.

8.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення вносяться у тому ж порядку, у якому воно було прийнято, у зв'язку зі змінами в чинному законодавстві України або за результатами щорічного моніторингу ефективності його роботи.

8.3. Контроль за виконанням цього Положення покладається на адміністрацію Ліцею та уповноважених осіб із запобігання та протидії насильству.

Додаток 1
до Положення про запобігання та протидію
насильству та жорстокому поводженню з дітьми

РІШЕННЯ
комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

від «__» _____ 20___ року № ___

За результатами розгляду повідомлення про можливий випадок насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, зареєстрованого «___» _____ 20__ року за № ___, та матеріалів, наданих для розгляду Комісії,

Комісія встановила такі обставини:

_____
_____
_____
_____
_____

Оцінка ризиків для життя, здоров'я та безпеки дитини:

_____
_____
_____
_____
_____

Потреби дитини, визначені за результатами розгляду випадку:

_____
_____
_____
_____
_____

Комісія вирішила:

1. Визначити та реалізувати такі заходи щодо забезпечення безпеки дитини, припинення можливого насильства, недопущення його повторення та мінімізації ризиків для життя, здоров'я і психологічного стану дитини:

1.1._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
1.2._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____

2. Визначити такі заходи психологічної допомоги та підтримки дитини:
2.1._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
2.2._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
3.Визначити такі заходи соціально-педагогічної допомоги та супроводу дитини:
3.1._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
3.2._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
4.Визначити такі заходи виховного впливу щодо особи, яка вчинила насильство, з урахуванням її віку, індивідуальних особливостей, обставин випадку та найкращих інтересів залучених дітей:
4.1._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
4.2._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
5.Визначити такі заходи підтримки свідків насильства, якщо така потреба встановлена Комісією:
5.1._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
5.2._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
6.Визначити такі заходи щодо недопущення повторного випадку насильства та усунення виявлених ризиків:
6.1._____
_____
Відповідальний(і): _____
Строк виконання: _____
6.2._____
_____
Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

7. Забезпечити взаємодію з батьками або іншими законними представниками дитини в частині реалізації визначених Комісією заходів та надання необхідної підтримки.

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____

8. За потреби забезпечити взаємодію із службою у справах дітей, центром соціальних служб, органами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та іншими суб'єктами реагування в межах їх повноважень.

Відповідальний(і): _____

Строк виконання: _____+_____

9.Визначити критерії, за якими оцінюватиметься результативність запланованих заходів:

_____

_____

_____

10. Здійснювати моніторинг виконання та ефективності визначених Комісією заходів.

Відповідальний(і): _____

Строк/періодичність моніторингу: _____

11.За результатами моніторингу в разі необхідності розглянути питання щодо продовження, зміни, доповнення або завершення визначених заходів.

Голова Комісії _____ _____

(підпис)

Секретар Комісії _____ _____

(підпис)

Додаток 2
до Положення про запобігання та протидію
насильству та жорстокому поводженню з
дітьми

ФОРМА
фіксації вислуховування дитини під час розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною

1. Відомості про проведення вислуховування Дата проведення: «__» _____ 20__ року.
Час початку: _____.
Час завершення: _____.
Місце проведення: _____

Форма проведення вислуховування:

☐ індивідуальна бесіда;

☐ у межах засідання Комісії;

☐ інша: _____

2. Відомості про дитину
Прізвище, ім'я, по батькові: _____
Дата народження: «___» _____ _____ року.
Клас: _____.
Вік дитини на момент вислуховування: _____ років.

3. Особи, присутні під час вислуховування
Практичний психолог: _____
Батько/мати або інший законний представник дитини:_____
_____
Інші особи, присутні під час вислуховування: _____
_____

4. Участь батьків (інших законних представників)

☐ Вислуховування проведено за участю батька/матері або іншого законного представника дитини.

☐ Вислуховування проведено без участі батька/матері або іншого законного представника дитини за наявності письмової згоди.
Відомості про письмову згоду (за наявності): _____

5. Основний зміст позиції, висловленої дитиною
_____
_____
_____
_____
_____

6. Інформація про обставини, які дитина вважає важливими для розгляду випадку
_____
_____

_____
_____
_____

7. Потреби та побажання, висловлені дитиною щодо її безпеки, допомоги та підтримки

_____
_____
_____
_____
_____

8. Ставлення дитини до можливих заходів допомоги та підтримки, запропонованих під час вислуховування

_____
_____
_____
_____
_____

9. Особливості проведення вислуховування

Відомості про особливості емоційного стану дитини, які мають значення для врахування її позиції та організації подальшої підтримки:

_____
_____
_____
_____
_____

9. Додаткові відомості, які мають значення для розгляду випадку

_____
_____
_____
_____
_____

Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої дитиною позиції зафіксовано з урахуванням її віку, рівня зрілості, найкращих інтересів та необхідності недопущення повторної травматизації.

Батько/мати або інший законний представник дитини _____ (підпис) _____

Інша особа, яка брала участь у вислуховуванні * _____ (підпис) _____

* За наявності/участі відповідної особи.

Додаток 3
до Положення про запобігання та протидію
насильству та жорстокому поводженню з
дітьми

ПРОТОКОЛ №_____
засідання комісії з розгляду випадків
насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

_____
(найменування закладу освіти)

___ _____ 20___ р. Час: ___ год ___ хв.
Підстава: _____
(від кого і коли надійшло повідомлення
_____
про випадок насильства та/або жорстокого поводження з дітьми)
_____
(стислий зміст повідомлення)
_____
_____
Присутні:
члени комісії (____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____ №____:
_____
_____
_____
інші особи (_____ осіб):
_____
_____
_____
СЛУХАЛИ:
Затвердження Порядку денного засідання
_____
_____
_____
Розгляд питань Порядку денного засідання*
_____
_____
_____
Ухвалили рішення* про:
потреби осіб, які вчинили насильство та/або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком та/або постраждали від насильства та жорстокого поводження (далі — сторони насильства та/або жорстокого поводження з дитиною), в соціальних та психолого-педагогічних послугах, рекомендації щодо добровільного проходження особами, які вчинили насильство та жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства та/або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб
_____

(опис відповідних послуг та відповідальні за їх надання)

_____;

заходи для усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

_____

(опис заходів та відповідальні за їх виконання)

_____;

заходи впливу щодо сторін насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

_____

(опис заходів та відповідальні за їх виконання)

_____

_____;

рекомендації для працівників суб’єкта щодо заходів із сторонами насильства та/або жорстокого поводження з дитиною

_____

(опис рекомендацій і суб’єктів призначення цих рекомендацій)

_____;

рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження

_____

(опис рекомендацій і суб’єктів призначення цих рекомендацій)

_____

.

Голова комісії _____ (власне ім’я, прізвище)

Секретар комісії _____ (власне ім’я, прізвище)

* Розділ доповнюється окремими сторінками.